

plovís.

Soplujar, soplujar-se [1429]: «sota un poc de cubert --- se *soplujaren*», *Decam.* v, § 7, 323.31 (= «sotto un poco di tetto --- si ristr-insono») [Lab. 1840, remetent a *sotaplujar*]. És el terme predominant a tot el NE. (emp. etc.) en lloc d'*AIXOPLUGAR* més propi de Bna. i cat. central; ja n'he donat allí algunes cites; bastant en Verdager (si bé admeté *aioxopluc* en el sumari del cant vi de l'*Atl.*): «altres rocs hont ovelles y pastor se *soplujan*», *Atl.* vi, 49c; *soplujar-s'hi*, *Atl.* i, 40d; i també com a transitiu: «Y d'haver *soplujat* als que 'l món deixondaren / com si 's dassen vergonya, negaran nostre nom» a l'esborrall de 1867 (*Atl.* ii, 46a, ja no a l'ed. de 1878); «--- que les parets estimades de la casa pairal no els *soplujarien* mai més», Coromines (*Vida Austera*s, 321.2) i en recordo d'ell algun altre passatge però no d'*aioxoplugar*, oït fins a l'Alta Cerdanya *soplužá* tr. Planès de la Perxa (1959); «¿no't compadeixes del teu poble, que 's *sopluja* a la teva santa capella?» tort. (Vergés P., *Espurnes* v, 187). També cap a l'Ebre: «uns nois se *soplužábén* sota una roca» Aspa; «una bauma per a *seplužár-s'í*», «una bauma per a *seplužá* 'ls animals» Gratallops, Torroja 1936; variant «se poden *susplæžá*» capc. (Els Angles, 1960).

Sopluig veg.-ne cites en aquell article (i, 114b49ss.). «Mes avuy --- la guilla ja no 'l respecta 'l *sopluig* del cau», MrnVayreda (*Puny.* i. a., i, 45 (42)); *CostManc.* ii, s. v. Del N. i del Sud: «En el Roc de la Cauna hi ha un gros *soplúč*» Flaçà de Confient (1960); StAniol de Finestres (1968); *soplúč* Cervià Garr., *seplúč* Juncosa (1936); «les Coves de Cal Montans no són més que un *soplúč*» Puigpelat (1964). Forma de compromís: *soplugar. Sotaplujar-se* [Lab.] «és posat sota d'un abre / per *sotaplujar-se* un xic» reco. a Prats de Molló per Verdager (MilàF, *Romillo.*, 35E). Alguns han dit (*ar*)*replujar*, que potser més que variació de prefix és resultat d'un encreuament de *soplujar* amb (*ar*)*redossar* i *arreccerar*: «*am baj areplužá* a la barbacana» (= 'balma') cap a Andorra (Arcavell, 1936). *Aioxoplujar-se* pall., Joan Lluís, *Pastors i Tempstes*, p. 5: encreuat amb *aioxoplugar-se*.

CULTISMES: *Plúvia. Pluvial* [Lacav.]: a part de la capa religiosa etc., s'usa com nom fem. substantivat d'una mena de sèquia, en el delta del Llobregat, que va a parar a les travessals, i essent un mer affluent només recull aigües de pluja (El Prat, 1932); *pluvialer, pluvialista. Pluviositat* reclamat per Fontserè en el seu *DOrt. Impluvi*, ll. *impluvium*, el de les cases romanes.

CPT.: *Plugim-plujot, plugit-plujot. Pluviòmetre* [1868, *SLitCosta*]; *pluviometria* [id.]; *pluviomètric* [id.]. *Pluviògraf*.

Plovedissa i els altres en *plov-*, V. *ploure*.

¹ Per a la ultracorrecció *plauc*, que porta el ms. B aquí i en el 166v2, veg. la nota del vol. i, 6, § 4. —

² Altrement en aquestes formes, igual que en *roina* (> *roina* ROSINA) i *roinejar* hi pot haver hagut confluència amb el ll. PRUÏNA 'gebre', com ens ho comprova prov. *plouvino* que justament designa la 'gebrada': «ero Calèndo --- / e de landà pèr li draïno, / ounte cracavo la *plouvino*, / cantavon ---»,

Calendau ix, 35.2 (trad. «où craquait la gelée blanche»). :

Plugastell, nom d'una mena de teixit (*BDC* iv, 137), sens dubte del nom de la població de *Plougastel* (dept. de Finistère), nom típicament bretó ('castell de la par-ròquia' *plou + gastel*).

Plugim, plugina, pluïcar, vent pluig, pluïnejar, pluja, plujà, pluçada, plujat, plujós, V. *ploure Pluma* etc., V. *ploma Plumbaginàcies, plumbat, plumbi, plúmbic, plumbifer, plumbit, plumbós*, V. *plom Plumetis, plumífer, plumiforme, plumípede, plúmula*, V. *ploma*

PLURAL, pres del ll. *plūrālis* 'que consta de molts', 'plural', derivat de *plus, pluris*, 'més nombrosos', 'més'. □ 1.ª doc.: Llull.

«Eximpli de nombre *singular* --- de nombre *plurals* L. d'Aversó (*Torc.* i, 198, 200).

DERIV.: *Pluralitat* [Llull]: «Matèria e forma e corrupció se covenen a *pluralitat* --- en quant matèria e forma són diverses», *Gentil* iv (p. 43.6). «Sócrates --- après que fou condemnat a mort per tal com no creya *pluralitat* de déus --- dix moltes belles rahons provant la immortalitat de la ànima», BMetge (*Somni* i, Riq., 202.24). *Pluralisme. Pluralitzar*.

Plus s'havia conservat viu fins al català antic. Encara que tot seguit hi predominà la variant reduïda *pus*, aquella forma plena es troba en alguns textos: en general del període arcaic, com Jaume I, i alguns passatges de Llull. En molts coexisteixen les dues formes; en els *Cost. de Tortosa*: «Lo qual escrivà --- deu escriure per lo preu que en l'escriptura d'ell és posat, e no-n deu rebre *plus*», «en la ciutat de Tortosa prova hom --- per testimonis, ço és a saber, per dos o per *plus*», «onze diners e no *plus*», però *pus* hi predomina: «12 dinés e no *pus*», «no deu pendre *pus*, sinó aytant com taxat li serà» i molts més (Ol., pp. 31, 169, 34, 35, 37...). *VidesR*: «tota cosa mot vil de terra avetz *plus* amada que --- la fe»; i, d'altra banda, «quant Herodes fo retornat --- fo él *pus ausar* ---» (4v1, 26r1); llista d'exs. de *plus* en Desclot dóna Coll, *NCl.* v, 219.

⁴⁵ D'altra banda *pus* apareix ja des de les fonts més antigues: «Per zo à nom caritat qar Déus és *pus* car que nula res; cel om à caritat en si, a cui és *pus* car zo que *pus* car li deu ésser», *Hom.*, 1v19, 20; «*pus* sàbeu que aquel que-ls clergues donaven», doc. de l'any 1250, de l'Alt Cardener (PPujol, *DocVgUrg.*, 15.55). I molts més en tota l'època medieval. Algun cop, més rarament, fa el paper d'adjectiu (comparatiu): *la pus part* 'la major part' (=fr. *la plupart*), en un doc. d'Hospitalers, de l'a. 1436 (MiretS, *TemplH.* p. 436).¹

Ja en el S. xv el mot havia reculat molt, i després tendí a desaparèixer pertot, fora de la cançó popular: «no vuy sapiguè res *pus* - en aquesta trista vida: / me vuy posà en un convent - usaré de santa vida» reco. a Argenton (MilàF, *Romillo.*, 251.16); i solament n'han